

LIBRIS

We know
books

Copyright © SIONO Editura

Toate drepturile rezervate. Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor pe orice suport audio, video sau electronic fără acordul în scris al editurii, cu excepția citatelor scurte, mai mici de 100 de cuvinte, necesare pentru recenzii sau referințe.

SIONO Editura

*Bd. Ion Mihalache 93 - 105, Sector 1
București, România*

*office@sionoeditura.com
www.sionoeditura.com*

Editor: Radu Prodan
Corectura: Issabela Cotelin
Coperta: Corneliu Drăgan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARDELEAN, CRISTINA

Pe vremea când era iubire / Cristina Ardelean. - București :
Siono Editura, 2025
ISBN 978-630-6509-72-0

821.135.1

CRISTINA ARDELEAN

PE VREMEA CÂND ERA IUBIRE

SIONO
EDITURA
București, 2025

Prolog

Emilia făcu prima ei excursie în străinătate la doi ani și jumătate de la Revoluție. Nici mai mult, nici mai puțin decât la Roma.

Ceva ca o fâlfăire de aripi o izbise când urcase în avion la București: fiorul la gândul că România făcea acum parte din lumea liberă, iar ea putea trece nestingherită pragul unei alte țări. Așa cum văzuse până atunci doar în filme și nu-și imaginase că asta i s-ar fi putut întâmpla cândva și ei.

În aeroportul din Roma o întâmpinase verișoara sa, Silvia, de gâtul căreia Emilia se agățase cu brațele pline de forța emoției ce-i cotropește pe cei dragi ce nu s-au mai văzut de-o veșnicie.

În cele două săptămâni ce urmau, Emilia avea să aibă însă timp destul să reînnoade firul amintirilor cu Silvia. Avea să aibă timp pentru îmbrățișări lungi, pe pofta inimii, pentru povești de depănat seara și, mai ales, pentru a cutreiera în voie căile Romei, însoțită de verișoara sa.

*

Dar, cum se știe, toate trec – cele bune mai grăbite decât cele rele.

Pe nesimțite, Emilia ajunsese la capătul vacanței.

Își alege să petreacă ultima seară în Grădina de Portocali – *Giardino degli Aranci* –, cu faimoasa terasă de unde puteai cuprinde cu privirea întreg orașul cu suflet vechi de mii de ani.

Și cum ar fi putut să-și ia rămas bun mai bine de la locurile pline de farmec pe care le vizitase și care-i furaseră inima, dacă nu admirând pentru o ultimă oară orașul de la înălțimea dealului Aventine, cel pe care stă cocoțată grădina?

Așadar, într-o seară caldă de sfârșit de iulie, Emilia străbătea împreună cu verișoara sa aleea pietruită a parcului, prin umbra unor imenși pini-umbrelă cu coroane vaste, de un verde atât de intens că bătea aproape în negru, pe lângă care portocalii încărcăți de fructe de la poalele lor erau doar niște pigmei.

Când cele două fete ajunseră pe terasă, o incredibilă panoramă li se deschise în fața ochilor. Peste bulevardul de la baza dealului se întrezărea panglica lată a râului Tibru apărând și dispărând pe după o perdea de copaci. Pe malul de vizavi se profilau în trepte rânduri-rânduri de clădiri cu ziduri perfect drepte, ca niște fortărețe medievale, vopsite în tonuri pale de portocaliu, galben, cafeniu. Firide înalte și arcuite țineau loc de ferestre. Mai presus de toate, în depărtare, se ridica cupola rotunjită a bazilicii San Pietro, maiestuoasă și solitară – sus, deasupra liniei orizontului, deasupra tuturor copacilor și clădirilor. În spatele ei apunea soarele, îmbrăcând întreg cerul – fundalul pe care se desena această frescă – într-un voal de mătase purpurie. În atmosfera

serii calde de vară plutea parfumul vag al portocalilor. Prin coroanele lor bogate se șteau fructe rotunde ca niște mici globuri, viu colorate, care veneau în contrast cu luciul verde-intens al frunzișului.

În pofida sentimentului de melancolie la gândul că a doua zi trebuia să plece înapoi la București și să lase în urmă toate splendorile care îi copleșiseră sufletul în ultimele două săptămâni, Emilia încerca o senzație de pace și beatitudine în fața acelei priveliști; era mulțumită, fusese acolo, pe străduțele înguste și pietruite ale Romei, vizitase muzee și catedrale, ascultase plină de încântare graiul melodos al localnicilor și se oprise din când în când la câte o terasă, să savureze feluri de mâncare tradiționale, atunci când simțise că picioarele n-o pot duce mai departe în ziua aceea. Toate locurile pe unde trecuse, toate inegalabilele miracole de artă și vestigiile arhitectonice dăinuind în Roma din vremurile de demult – toate acestea se aflau ascunse acum undeva în peisajul ce i se desfășura în față.

Emilia rămase un timp îndelungat pe terasă, cu ochii pierduți în zare, cu coatele sprijinite pe parapetul de piatră și cu capul în palme. Era zveltă și unduioasă ca o trestie; cărlionți șaten-aurii îi cădeau peste umeri până la mijlocul spatelui. Fața ei, albă ca o floare de primăvară, venea în contrast cu chipul măsliniu al verișoarei sale.

Soarele cobora tot mai mult la apus, înroșind zarea. Raze aurii aruncau scipiri de culoarea

mierii în părul înelat și peste profilul senin al Emiliei.

În curând avea să se însereze; venise timpul să plece, să se despartă de panorama aceluia oraș de vis.

– Ferice de tine, fată, că locuiești într-un asemenea loc magic! exclamă Emilia, apăsându-i domol mâna Silviei pe marginea parapetului.

Cealaltă față strânse și ea mâna Emiliei pentru o clipă, apoi și-o desprinse și-și aranjă părul negru, lung și lins, peste bluza albă cu decolteu pătrat.

– Dacă ți-a plăcut așa de mult la Roma, vino și tu să te stabilești aici după ce termini facultatea.

– Tu zici așa, da' ce, crezi că-i ușor? Doar vrei să pleci din România și să te muți la Roma și gata, asta-i tot? Tu nu mai știi cum e, c-ai plecat de prea mult timp...

Silvia izbucni într-un râs sarcastic.

– Păi da, că mie mi-a fost tare ușor să plec și de-aia cred acuma că nu-i nicio scofală să te descurci! Eu, fato... hă, hă! zise ea.

Fără să explice acel „hă, hă”, deveni brusc serioasă, iar ochii i se întunecară de umbra unei suferințe din trecut.

Emilia tăcu, încurcată. Da, avea dreptate Silvia, ea venise la Roma în condiții mult mai grele, aproape imposibile, înainte de Revoluție. Acum lucrurile nu mai stăteau nici pe departe la fel ca atunci: era libertate, puteai ieși din România când voiai; problema era cum să te primească ceilalți, unde te duceai...

Emilia mai aruncă o ultimă privire asupra orașului, apoi o apucă pe verișoara sa de braț și întoarseră amândouă spatele priveliștii, luând-o agale pe alea prăfuită, acoperită de pietricele albe.

– Nu-i vorba că nu pot ieși din țară, Silvia, cum a fost pe vremea ta, reluă Emilia firul discuției. Știu că tu ai suferit și ai trecut prin atâtea ca să poți pleca! Altele sunt problemele acum, una dintre ele fiind că îți trebuie bani, nu glumă, ca să emigrezi. Iar eu nu am banii ăștia. Și, în plus, chiar dacă i-aș avea, cazul tău a fost diferit, tu te-ai măritat cu un italian, dar pe mine mă primește statul italian, îmi dă acte să pot lucra aici?

Praful albicios de pe alee desenase niște nedoriți franjuri peste botul delicatilor pantofiori roz ai Emiliei, cam nepotrivii pentru plimbarea prin pietrișul acela.

– Lasă, fato, termină tu întâi facultatea și după aia, dacă o să vrei cu-adevărat să te muți aici, vedem noi cum facem! Eu una m-aș bucura mult să am și eu un suflet apropiat lângă mine, că de rudele lui bărbatu-meu am avut parte destul!

La gândul neamurilor italiene buzele Silviei se strânseseră de parc-ar fi supt zeamă de lămâie.

– Ehei, la douăzeci și doi de ani ai toată viața înainte! continuă Silvia cu vocea încărcată de înțelepciune, ca a cuiva trecut prin viață – deși era și ea foarte tânără, nici treizeci de ani nu împlinise încă. Mai bine mărită-te cu *Pedro*, că e băiat bun și mai ales ambițios – o să vezi că o să câștige la bani că n-o s-aveți ce face cu ei. Și pe

urmă, dacă nu v-oți răzgândi între timp, veniți împreună și vă faceți un rost aici.

Pe prietenul Emiliei îl chema Petru, dar fusese irevocabil botezat *Pedro* de Silvia.

Emilia doar zâmbi la spusele verișoară-sii, dar nu răspunse.

Coroanele pinilor desenau umbre compacte deasupra aleii. Pe margini erau aliniate din loc în loc bănci fără spătar și vase uriașe de ceramică, maroniu-roșcate, așezate pe pedestale ca niște amfore antice, din care atârnavă frunze lungi și răsucite de aloec.

Privirea Emiliei fu atrasă de un cuplu ce se apropia din față împingând un cărucior de copil. Tânărul, la vreo douăzeci și cinci de ani, înalt, șaten, îi povestea ceva fetei, vesel și destins. O ținea cu o mână pe după umeri, iar cu cealaltă împingea căruțul.

Ea părea de-o vârstă cu el, deși era cu un cap mai scundă; altfel, atrăgătoare, fâșneată și aranjată, fardată din belșug și vopsită în șuvițe blonde.

În mod straniu, Emilia simți că alura necunoscutului aceleia îi e cumva familiară și o năpădi brusc o neînțeleasă emoție. Se prefăcu că se uită în altă parte, ca să nu-i atragă atenția, dar pe sub gene își ținu ochii fixați asupra lui.

Cu-atât mai mare îi fu surpriza când ajunseră unii în dreptul altora și tânăra femeie o salută animată pe verișoară-sa. Din puținele cuvinte pe care cele două le schimbă în italienește – limbă pe care Emilia o pricepea cât de cât, dar de vorbit

nu se încumetase încă să încerce – înțelese că miniona italiancă era colegă de serviciu cu Silvia și se afla acum în concediu de maternitate.

– Verișoara mea din România, o prezentă Silvia pe Emilia, tot în italienește.

Ochii bărbatului se opriră asupra Emiliei cu un licăr cercetător în ei.

– Sunteți românce? întrebă el în cea mai neaoșă limbă românească.

Emilia simți un fior scuturându-i ființa suplă. Deci era și el român! Se putea, oare, să-l fi întâlnit într-adevăr cândva? Își adânci privirea tulburată în ochii lui de un verde viu, ce aducea cu verdele intens al portocalilor din jur.

O suflare năvălă de vânt se strecură dintr-odată printre ramurile copacilor, agitându-i și foșnindu-le frunzele. Văzduhul devenise auriu-roșcat, muiat în cerneala însângerată a soarelui ce se topea la orizont, creând o impresie stranie de irealitate. De undeva din depărtare răzbăteau trilurile tânguioase ale unei păsări, penetrând ascuțit prin zumzetul vocilor celor ce se plimbau prin parc.

– Dan Marian, se prezentă tânărul, întinzându-i mâna și fata putu distinge un tremur slab în vocea sa.

– Emilia Darac, șopti și ea cu glas sugrumat.

Palmele li se atinseră cald și zăboviră strânse timp îndelungat, refuzând parcă să se mai desprindă una de alta. Era un déjà-vu, o repetiție a ceva ce se mai întâmplase odată exact la fel, cu foarte mulți ani în urmă.

Italianca sporovăia în continuare cu Silvia, fără să bage de seamă nimic din ceea ce se petrecea între bărbatu-său și frumoasa româncă. Ba chiar se întoarse inocentă către Dan și-i zise în italienește să rămână el cu copilul și s-o aștepte nițel, că ea și cu Silvia vor să se tragă ceva mai departe, să fumeze o țigară și să mai trâncănească despre ce mai e nou pe la serviciu.

– Vrei să vii și tu cu noi? o întrebă Silvia pe vară-sa.

Dar făcu asta numai din complezență, căci știa că verișoara ei urăște din inimă fumul de țigară, așa că nu se miră când Emilia o refuză, puțin palidă.

„Ce noroc să le vină să fumeze!” gândi Emilia. Îi tresălta sufletul de emoție și îi mulțumea Providenței pentru întâlnirea aceea neașteptată și pentru prilejul pe care i-l oferea de a schimba câteva vorbe nestingherită cu acel bărbat.

Dan își încleștase mâna pe căruț și-l hâțâna aproape agresiv, deși cu siguranță că bebelușul dormea liniștit, căci nu se auzea niciun scâncet din culcușul lui. Dar de-ndată ce italianca și Silvia se îndepărtară, Dan se opri din această activitate tot atât de inutilă pe cât era de febrilă și se uită adânc în ochii Emiliei.

– Emilia, ești chiar tu! Aproape că nu-mi vine să cred! Sunt atât de fericit să te regăsesc după atâta timp!

Spusese vorbele acestea pe un ton exaltat; și totuși, în ochii lui se putea ghici o multitudine de alte sentimente amestecându-se în bucuria

revederii: surpriză, nostalgie, amărăciune...

– Într-adevăr, ce surpriză neașteptată! zise și Emilia.

Pieptul i se înălța și-i cobora ritmic, făcând să-i tremure volănașele bluzei de culoarea zmeurii; aerul serii de vară devenise deodată prea rarefiat și se sufoca.

Câți ani trecuseră? Poate opt, deja. Opt ani în care nu încetase să speră că-l va regăsi pe Dan al ei! Și iată că reușise, printr-o pură, incredibilă întâmplare. Ceea ce nu putuse să facă deliberat, căutându-l, aranjase hazardul – sau poate soarta? – pentru ea.

Îl cercetă atentă, cu priviri însetate: da, era chiar el, îi recunoștea fața prelungă, ochii inconfundabili – care în amintirea ei rămăseseră mereu plini de soare, dar acum îi păreau adumbriți de umbra unei oboseli de adult – dinții perfect aliniați, ce sclipeau ca un șir de perle când vorbea, trupul înalt și suplu. Într-un fel părea același ca atunci când se cunoscuseră prima oară, pe vremea când ea era doar o copiliță, de-abia împlinise paisprezece ani, iar el avea șaptesprezece; în alt fel însă Emilia simțea prea bine că nimic nu mai era ca atunci. În fața ei se afla acum un bărbat în toată firea, așezat la casa lui, după cum se vedea. Și chiar dacă îl putea recunoaște încă în acest bărbat pe băiatul pe care-l iubise ea pe vremuri, un suflu de înstrăinare începuse a-i încleșta inima, înghețându-i bucuria nebună pe care-o simțise în prima clipă, când îl recunoscuse.